

Door teruglevering met WKK kost belichten geen geld

Grootscholten: 'Productie niet verschuiven,

Marc (links) en Rick Grootscholten: "Bij mobiele belichting van paprika worden de vruchten zwaarder, in vergelijking met onbelicht. De knoppen en bloemen blijven beter staan."

Joop en zijn zonen Marc en Rick Grootscholten passen voor het derde seizoen mobiel licht boven hun paprika's toe. Het belichten heeft hun eigenlijk niets gekost, maar er is ook nog geen verhoging van de totale jaarproductie en de middenprijs. Hoewel de risico's om te innoveren groter worden, willen ze toch langdurig doorgaan met pionieren.

TEKST: HARRY STIJGER

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Op het 8 ha grote paprikabedrijf van Grootscholten in Zevenhuizen hangt op elke 6,40 m een streng met om de 14 meter een beweegbare wagen met twee groeilampen. Twee jaar lang heeft deze wagen met een snelheid van 27 m per uur heen en weer bewogen; dit jaar gebeurt dat met 50 m per uur.

De belichtingsinstallatie is hijsbaar en wordt op 1,20 m boven de kop van het gewas gehouden. De mobiele groeilampen geven een puntbelichting van 18.000 lux; dat komt overeen met een gemiddelde belichting van 1.800 lux.

Belichtingstijdstip aanpassen

De belichting wordt normaal anderhalf uur voor zonsopgang opgestart. Bij een

heldere nacht of ochtend is dat een uur eerder, dan gaat de belichting tweeënhalve uur voor zonsopgang aan.

Bij donker weer verandert het tijdstip dat de belichting uitgaat. In plaats van 17.00 uur is dat al vroeger om 14.00 of 15.00 uur. De totale hoeveelheid belichtingsuren over de hele teeltperiode blijft wel gelijk aan vorig jaar, maar er vindt alleen verschuiving op de dag plaats.

Rick Grootscholten: "In het voorjaar, vanaf half maart, blijven we doorgaan met belichten totdat de luchtramen opengaan. Bij 24 graden kasttemperatuur gaan de lampen uit en deze geven dan geen warmte meer af. Hierdoor blijven de luchtramen langer gesloten om zo de CO₂ binnen te houden."

Eerste ervaringen

Grootscholten heeft de afgelopen twee jaar ervaren dat met extreem vroeg zaaien, zo rond 15 september, de start van de teelt en de zetting erg moeizaam verlopen. "Dit komt omdat de maand december nogal donker is en je in die periode met een te groot gewas staat naar ratio van het licht dat je hebt. Het resulteerde dan eerder in een productieverlaging dan een verhoging van de totale productie per jaar", vertelt zoon Rick.

De vervroeging van de productie was er wel. De hogere primeurprijzen in januari en februari waren er echter de afgelopen jaren niet meer toen de belichte paprika's op de markt kwamen. "Dit was bij ons wel de belangrijkste reden om de mobiele belichting op te hangen. De hoogte van vroege prijzen bepaalt of het systeem rendabel is of niet", zegt vader Joop.

Plantdatum verschuiven

De eerste twee belichtingsjaren met een vroege zaaidatum heeft Grootscholten in november de eerste zetting toegelaten, in december geen zetting en in januari de tweede zetting. Deze zettingsstrategie is

maar verhogen'

door de donkere periode van half december tot en met februari in het eerste teeltjaar niet gelukt; in de tweede jaar wel.

Door kennisuitwisseling vorig jaar met alle belichtende paprikatelers in Nederland zijn ze ertoe gekomen om dit jaar voor de zaaidatum van 1 oktober te kiezen. De plantdatum is nu 10 - 15 november met een afgekweekte plant van het ras Ferrari. De plantdatum was twee jaar lang 25 oktober. Bij een teelt zonder belichting is de plantdatum 1 december.

Grootscholten denkt de zaaidatum nog 5 dagen tot maximaal een week te kunnen verschuiven. Reden hiervoor is dat het nu goed gaat en om in de maand december niet een te groot gewas te hebben. Joop: "Hoe schraler je de winter doorkomt, hoe beter het gaat in het voorjaar. Het gewas blijft dan generatiever."

Grovere zetsels

Met de zetting proberen ze voor te lopen op traditionele teelt. De eerste zetting was nu in december (voor de kerst) en de tweede zetting eind januari/begin februari.

Grootscholten ziet nu een groter eerste (1,2 in plaats van 0,7 kg) en tweede zetsel. Rick: We hebben nu een massazetting bij het eerste en tweede zetsel ten opzichte van een traditionele teelt. En met belichting breng je een bepaalde grofheid in."

Op 10 maart hingen er 30 vruchten/m² voor de tweede zetting. Het eerste zetsel wordt groen, het tweede deels groen en een beetje rood, en het derde rood geoogst. Marc: "We proberen dit jaar een meerproductie te halen, wat ons andere jaren niet gelukt is. We zijn nu niet meer bezig met een productieverhuizing, maar wel met een productieverhoging, waarbij de eerste drie zetsels tussen de massa in moeten vallen voor een extra financiële opbrengst."

Leergeld betalen

De mobiele belichtingsinstallatie wordt in zeven jaar afgeschreven en kost per jaar aan rente en afschrijving 2,20 euro/m². Voor de belichting is jaarlijks 24 kW/m² aan elektriciteit nodig, die ze met een WKK-installatie van 1,4 MW zelf opwekken.

De opbrengsten van de teruglevering aan het net, compenseren de kosten van rente en afschrijving plus het eigen elektriciteitsverbruik. Het belichten kost Grootscholten dus in feite niets, maar in 2004 en

Mobiele belichting geeft zwaardere vruchten dan onbelicht.

2005 hadden ze ook geen extra productie en geen extra opbrengst uit de primeurprijzen.

Belichten heeft zeker kennis opgebracht, maar het kost ook leergeld. Rick: "Wij betalen dik voor het pionieren en onderzoeken, waar anderen van leren."

Bij mobiele belichting van paprika worden de vruchten zwaarder, in vergelijking met onbelicht. De knoppen en bloemen blijven beter staan. Door de belichtingsinstallatie sneller te laten lopen, blijft de fotosynthese beter op gang. Na drie donkere dagen is er na twee lichte dagen een beter herstel door de belichting. "De planten hebben geen lang herstel nodig, zoals in een traditionele teelt. Het gewas blijft langer in orde; belichten is niet altijd een generatieve maar ook een vegetatieve actie."

Paprikabedrijf Grootscholten in Zevenhuizen heeft nu twee jaar ervaring met mobiel belichten. Het belichten leverde wel een vervroeging van de productie op, maar door het ontbreken van hoge primeurprijzen, leverde de productieverhuizing geen extra geld op. Een latere zaai- en plantdatum moeten nu leiden tot een productieverhoging.

SAMENVATTING

Naar links?

De uitslag van de laatste gemeenteraadsverkiezingen leert ons dat de gemiddelde Nederlander zijn eigen verantwoordelijkheid als lastig begint te ervaren. Partijen en groeperingen, die een meer verzorgende staat nastreven, hebben aanzienlijk terreinwinst geboekt. Dat geeft een veilig en ontspannen gevoel, er wordt dan voor u gezorgd.

De les van de 70-er jaren is kennelijk al weer lang vergeten. We gaan onbevangen op weg naar de volgende heilstaat, waar de bomen tot in de hemel groeien.

Aan de jongeren onder ons, die deze daverende periode hebben gemist, adviseer ik om tijdens minimaal één van je vier broodnodige vakanties naar het voormalige Oostblok te reizen. Dat is voor lezers met een wat minder goed geheugen, of een voorliefde voor nostalgie, tevens een boeiende en leerzame bestemming.

Het prijspeil in deze landen is niet hoog en de mensen zijn er vriendelijk. Kijk er vooral goed en kritisch rond en laat u door de plaatselijke bevolking informeren over de geweldige stappen voorwaarts op het gebied van economie, cultuur, wetenschap en welzijn tussen 1945 en 1990. In deze periode werd deze regio namelijk omgevormd tot heil- en verzorgingsstaat. Alles werd toen vooral heel eerlijk verdeeld en vader staat zorgde voor alles en iedereen.

Merkwaardig genoeg blijkt dat de omwenteling, die hier begin 90-er jaren plaatsvond, toch als bevrijding wordt ervaren. De economie en de maatschappij zijn daarna moeizaam en met horten en stoten weer op gang gekomen. Hele generaties moesten toen weer zelfdenkend en zelfbeslissend vermogen ontwikkelen. Dat schijn je dus te verliezen als er altijd voor je wordt gedacht en gezorgd.

De bevolking wil nog steeds niet terug naar het oude systeem. Het is fascinerend te zien met hoeveel ondernemingszin en inzet aan de opbouw van de natie, de eigen onderneming of maatschappelijke loopbaan wordt gewerkt. Dit gebeurt binnen en buiten de natie, want er is een grote achterstand op het westen.

Het emigreren naar deze regio om met steun in de rug van de opbloeiende conjunctuur een bedrijf op te bouwen is voor mij, en met mij velen, een aantrekkelijke optie. Om vervolgens over pakweg 10 - 15 jaar als genaturaliseerd inwoner, welvarend en gelukkig, mee te discussiëren over de vraag of deze dan wat gespannen arbeidsmarkt wel geopend kan worden voor inwoners van het inmiddels snel verpauperde Nederland.

Peter Klapwijk
teeltadviseur en tomatenteler in Monster
Peter@greenq.nl